

MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP ĐỂ HỌC TỐT HỌC PHẦN LUẬT THUẾ ĐỐI VỚI SINH VIÊN CHUYÊN NGÀNH LUẬT KINH TẾ

Phạm Hồ Việt Anh*

TÓM TẮT

Bài viết trình bày một số phương pháp để học tốt học phần luật thuế đối với sinh viên chuyên ngành Luật kinh tế ở các trường đại học tại Việt Nam. Qua đó giúp sinh viên nắm bắt và vận dụng các văn bản quy phạm pháp luật về thuế một cách hiệu quả.

Từ khóa: Luật thuế, Luật kinh tế.

ABSTRACT

The article presents a number of methods for good study of tax law for students majoring in Economic Law at universities in Vietnam. Thereby helping students to grasp and apply tax law documents effectively.

Keywords: Tax law, economic law.

1. Đặt vấn đề

Trong những năm qua, Đảng và Nhà nước ta luôn quan tâm đến việc nâng cao hiệu quả quản lý nguồn tài chính và ngân sách nhà nước đặc biệt là việc chú trọng đến công tác quản lý thuế. Thuế có vai trò đặc biệt quan trọng là nguồn thu chủ yếu và thường xuyên cho ngân sách nhà nước. Vì vậy, việc nghiên cứu và vận dụng hiệu quả các văn bản quy phạm pháp luật về thuế sẽ góp phần thúc đẩy sự phát triển của đất nước.

Luật thuế là học phần nằm trong chương trình đào tạo cử nhân chuyên ngành Luật kinh tế tại các trường đại học ở nước ta nhất là khi Việt Nam hội nhập kinh tế quốc tế việc giảng dạy học phần luật thuế là vấn đề hết sức cấp thiết trong giai đoạn hiện nay. Mục tiêu của học phần luật thuế nhằm trang bị những kiến

thức cơ bản về hệ thống pháp luật thuế của Việt Nam cho sinh viên, từ đó giúp sinh viên chấp hành các quy định của Hiến pháp và pháp luật: “Mọi người có nghĩa vụ nộp thuế theo luật định”², đồng thời học phần luật thuế còn trang bị cho sinh viên những kiến thức nền tảng đã học qua đó vận dụng vào thực tế sau khi tốt nghiệp sinh viên sẽ có đủ khả năng đăng ký dự tuyển vào các vị trí việc làm tại các cơ quan thuế, hải quan hoặc các công ty tư vấn pháp luật về thuế tại Việt Nam. Tuy nhiên, hệ thống pháp luật về thuế của Việt Nam tương đối phức tạp với nhiều văn bản quy phạm pháp luật quy định, do đó để nắm bắt và vận dụng các văn bản quy phạm pháp luật về thuế một cách hiệu quả đòi hỏi sinh viên phải nắm bắt được những kiến thức nền tảng kèm theo đó là kỹ năng và phương pháp học tập khoa học, sáng tạo thì mới đạt được mục tiêu đề ra đối với học phần luật thuế.

* Thạc sĩ, Sở Y tế thành phố Cần Thơ

2. Sinh viên cần trang bị một số kiến thức cơ bản về pháp luật thuế

Hiến pháp năm 2013 là cơ sở pháp lý quan trọng cho việc ban hành các văn bản quy phạm pháp luật liên quan đến lĩnh vực thuế. Hiến pháp năm 2013 không trực tiếp quy định về thuế, tuy nhiên tại Điều 47 Hiến pháp năm 2013 đã quy định: “Mọi người có nghĩa vụ nộp thuế theo luật định”. Đây là cơ sở quan trọng nhất cho việc xây dựng hệ thống các văn bản quy phạm pháp luật về thuế ở nước ta trong giai đoạn hiện nay.

Những vấn đề lý luận chung về thuế sinh viên cần nắm như thuế là nguồn thu chủ yếu và thường xuyên cho ngân sách nhà nước thông qua Luật Quản lý thuế và các Luật thuế đã góp phần quan trọng trong công tác quản lý thu ngân sách nhà nước đạt theo dự toán ngân sách nhà nước do Quốc hội quy định.

Sinh viên cần phải nắm rõ các khái niệm, đặc điểm và vai trò của từng sắc thuế trong hệ thống pháp luật thuế ở Việt Nam đặc biệt là cách phân loại các sắc thuế. Đồng thời, sinh viên cần nắm rõ những nội dung cơ bản để cấu thành một sắc thuế qua đó sinh viên sẽ tiếp cận dễ dàng đối với từng sắc thuế cụ thể. Song song đó là công tác quản lý các sắc thuế với các nội dung bao gồm: Đăng ký thuế, khai thuế, nộp thuế, ấn định thuế, thủ tục hoàn thuế, miễn thuế, giảm thuế, xoá nợ tiền thuế, tiền phạt, quản lý thông tin về người nộp thuế, kiểm tra thuế, thanh tra thuế, cưỡng chế thi hành quyết định hành chính thuế, xử lý vi phạm pháp luật về thuế và giải quyết khiếu nại, tố cáo về thuế.

Bên cạnh đó, sinh viên cần nắm rõ đối tượng chịu thuế, đối tượng không chịu thuế,

người nộp thuế, căn cứ tính thuế, hoàn thuế, khấu trừ thuế và giảm thuế của từng sắc thuế. Ví dụ như đối với Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt năm 2008, sinh viên cần phải nắm được 10 loại hàng hóa và 06 loại dịch vụ thuộc đối tượng chịu thuế tiêu thụ đặc biệt³ và căn cứ tính thuế tiêu thụ đặc biệt là giá tính thuế của hàng hóa, dịch vụ chịu thuế và thuế suất. Số thuế tiêu thụ đặc biệt phải nộp bằng giá tính thuế tiêu thụ đặc biệt nhân với thuế suất thuế tiêu thụ đặc biệt.

3. Một số phương pháp để học tốt học phần luật thuế đối với sinh viên chuyên ngành Luật Kinh tế

- Đọc và nghiên cứu tài liệu. Việc đọc và nghiên cứu các tài liệu bao gồm các văn bản quy phạm pháp luật như Hiến pháp, các Luật về thuế, Nghị định và Thông tư hướng dẫn là cơ sở quan trọng để sinh viên tiếp thu nhanh và hiệu quả trong quá trình học và vận dụng các kiến thức để áp dụng vào thực tiễn. Ngoài việc nghiên cứu các văn bản quy phạm pháp luật, sinh viên cần phải nghiên cứu giáo trình và sách chuyên khảo về luật thuế để trang bị một nền tảng lý luận chung về thuế. Bởi lẽ lý luận luôn đi kèm với thực tiễn.

- Học phần luật thuế có tính chất tương đối phức tạp và các chương trong học phần có sự liên kết chặt chẽ với nhau, do đó sinh viên cần phải tham gia đầy đủ các tiết học trên lớp tránh bỏ lỡ kiến thức do giảng viên truyền đạt. Ví dụ để tính thuế giá trị gia tăng của hàng hóa nhập khẩu A thì sinh viên cần phải nắm được cách tính thuế nhập khẩu đối với hàng hóa A trước khi tính thuế giá trị gia tăng đối với hàng hóa A.

³ Điều 2 Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt năm 2008

- Bên cạnh những nội dung đã có trong các văn bản quy phạm pháp luật về thuế và giáo trình Luật thuế sinh viên cần ghi chép những nội dung do giảng viên truyền đạt trên lớp học. Bởi đó có thể là những nội dung trọng tâm của học phần hoặc qua đó sinh viên sẽ giải quyết được những vấn đề chưa nắm rõ.

- Khi đến lớp việc tương tác giữa giảng viên và sinh viên là phương pháp dạy và học mang lại hiệu quả nhất. Do đó, sinh viên cần đặt câu hỏi đối với những nội dung còn chưa rõ hoặc chưa hiểu để được giảng viên hướng dẫn, đồng thời tích cực tham gia xây dựng bài thông qua việc trả lời các câu hỏi do giảng viên đặt ra. Thông qua đó sinh viên sẽ hiểu và nắm rõ nội dung của học phần ngay trên lớp học.

- Ngoài thời gian lên lớp, phương pháp tự học và tự nghiên cứu là phương pháp hiệu quả nhất giúp sinh viên củng cố và nâng cao kiến thức hiểu biết độc lập của cá nhân về luật thuế. Đồng thời, việc tự nghiên cứu còn giúp sinh viên nâng cao khả năng tư duy, phân tích và mổ xẻ các nội dung của học phần qua đó giúp sinh viên giải quyết vấn đề một cách hiệu quả nhất.

- Học thầy không tày học bạn. Để việc học và tiếp thu đạt hiệu quả hơn sinh viên có thể tham khảo thêm cách tiếp cận học phần của các sinh viên cùng lớp bằng cách học nhóm, qua đó trao đổi những nội dung có tính chất lý luận hoặc giải các bài tập tương đối khó và phức tạp. Việc trao đổi thông qua học nhóm còn giúp sinh viên có thể tư duy và phản biện lẫn nhau qua đó tìm ra được giải pháp tối ưu nhất.

- Sau khi kết thúc học phần, nếu cảm thấy chưa thật sự tự tin với vốn kiến thức của bản thân hoặc còn gặp phải một số nội dung

chưa hiểu, sinh viên có thể tranh thủ trao đổi với giảng viên hướng dẫn thông qua điện thoại hoặc gửi email để được giảng viên hướng dẫn.

- Sinh viên có thể tham khảo các nội dung có liên quan đến học phần luật thuế thông qua việc truy cập các trang thông tin điện tử của Bộ Tài chính, Tổng cục Thuế hoặc Tổng cục Hải quan.

- Một vấn đề tương đối khó và phức tạp đối với sinh viên là vận dụng các văn bản quy phạm pháp luật và kiến thức nền tảng để giải quyết các bài tập về thuế. Để giải quyết nội dung này sinh viên cần phải nắm vững căn cứ tính thuế đối với từng loại hàng hóa, dịch vụ đối với thuế thu vào hàng hóa, dịch vụ cụ thể như thuế xuất khẩu, thuế nhập khẩu, thuế tiêu thụ đặc biệt hoặc thuế giá trị gia tăng và căn cứ tính thuế đối với các sắc thuế thu vào thu nhập cá nhân hoặc thu nhập doanh nghiệp...

Ví dụ: Đối với hàng hóa nhập khẩu và tiêu dùng trên lãnh thổ Việt Nam thì sẽ phải đóng các khoản thuế như thuế nhập khẩu, thuế tiêu thụ đặc biệt (nếu là hàng hóa thuộc đối tượng chịu thuế tiêu thụ đặc biệt), thuế bảo vệ môi trường (nếu là hàng hóa thuộc đối tượng chịu thuế bảo vệ môi trường) và thuế giá trị gia tăng đối với hàng hóa nhập khẩu. Như vậy, hàng hóa nhập khẩu sẽ phải đóng 04 loại thuế đó là thuế nhập khẩu, thuế tiêu thụ đặc biệt, thuế bảo vệ môi trường và thuế giá trị gia tăng. Việc tính số tiền thuế phải nộp tùy thuộc vào từng sắc thuế sẽ áp dụng căn cứ tính thuế khác nhau dựa trên giá tính thuế của từng sắc thuế, cụ thể đối với hàng hóa nhập khẩu sẽ được tính theo trình tự như sau:

a. Thuế nhập khẩu = Trị giá tính thuế X thuế suất thuế nhập khẩu

b. Thuế tiêu thụ đặc biệt = (Trị giá tính thuế + Thuế nhập khẩu) X Thuế suất thuế tiêu thụ đặc biệt.

c. Thuế bảo vệ môi trường = Số lượng hàng hóa chịu thuế X Mức thuế tuyệt đối thuế bảo vệ môi trường.

d. Thuế giá trị gia tăng = ((Trị giá tính thuế + Thuế nhập khẩu + Thuế tiêu thụ đặc biệt (nếu có) + Thuế bảo vệ môi trường (nếu có)) X Thuế suất thuế giá trị gia tăng.

- Sinh viên cần phải nắm rõ và thường xuyên xem lại cách giải các bài tập do giảng viên hướng dẫn để tích lũy kiến thức qua đó tự giải các bài tập về thuế và chuẩn bị sẵn sàng để làm bài kiểm tra và kỳ thi kết thúc học phần nhằm đạt được kết quả tốt nhất.

- Đa phần nội dung thi kết thúc học phần luật thuế đều sẽ có bài tập về thuế, do đó sinh viên cần chuẩn bị máy tính để thực hiện các phép tính nhằm đảm bảo kết quả chính xác nhất bởi vào phòng thi sinh viên sẽ không được sử dụng điện thoại di động để thực hiện các phép tính.

- Đồng thời, để học phần luật thuế đạt hiệu quả tốt sinh viên không nên quá căng thẳng, lo lắng đối với những nội dung khó và phức tạp mà hãy nhờ giảng viên hướng dẫn.

4. Kết luận

Học phần Luật thuế tương đối phức tạp đối với sinh viên chuyên ngành Luật kinh tế, tuy nhiên với những chia sẻ nêu trên người viết tin chắc sinh viên chuyên ngành Luật kinh tế sẽ nắm bắt và vận dụng các văn bản quy phạm pháp luật về thuế một cách hiệu quả nhằm đạt được mục tiêu đề ra đối với học phần luật thuế. Đồng thời, bài viết còn trang bị những kiến thức cơ bản về hệ thống pháp luật thuế của Việt Nam cho sinh viên, từ đó giúp sinh viên tự giác chấp hành các quy định của Hiến pháp và pháp luật qua đó vận dụng vào thực tế sau khi tốt nghiệp sinh viên sẽ có đủ khả năng đăng ký dự tuyển vào các vị trí việc làm tại các cơ quan thuế, hải quan hoặc các công ty tư vấn pháp luật về thuế tại Việt Nam.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Hiến pháp năm 2013.
- [2] Luật Quản lý thuế năm 2006.
- [3] Luật Thuế tiêu thụ đặc biệt năm 2008.
- [4] Luật Thuế giá trị gia tăng năm 2008.
- [5] Luật Ngân sách nhà nước năm 2015.
- [6] Luật Thuế xuất khẩu, thuế nhập khẩu năm 2016.

Ngày nhận bài: 28/2/2019

Ngày gửi phản biện: 4/3/2019